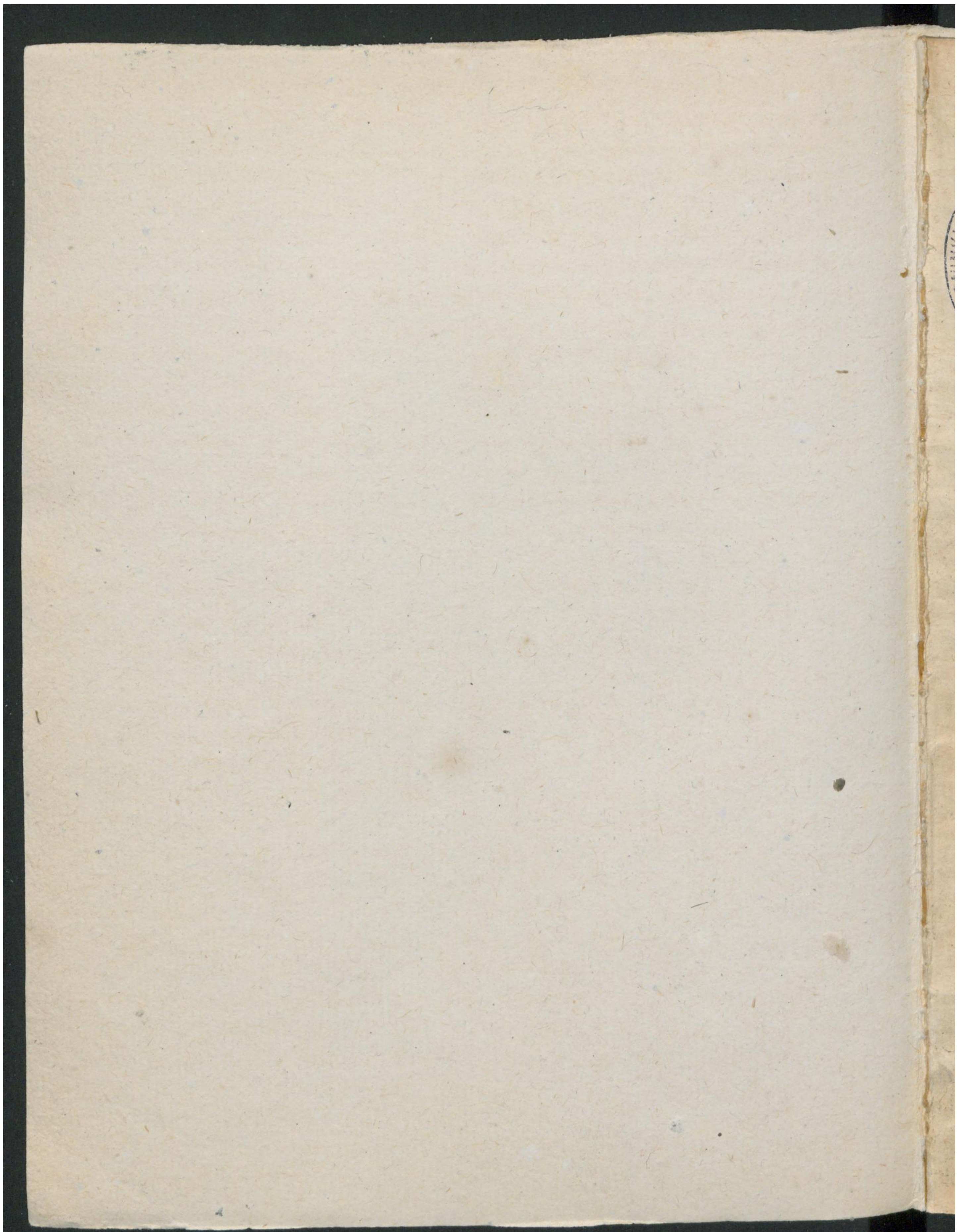
PAMFLET
1535

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1535

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1535

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1535

1535 T 732 3.

Instructie ofte Register-brief voor u onsen Neve

Ambrosio Spinola/Marquis van Benaffro/Ridder vande order van den gulden Vliese/ Raedt van State/Luytenant generael/ ende Opper Veltheer vanden Legher ende Armeye van syne Majesteyt/etc. Item den President Richardot, Mancicidor Secretaris/Pater Commissaris generael/ende den Audiencier Verreycken/ van tghene sy in Hollandt sullen hebben te verrichten/werwaerts wy u tegenwoordelick seynden/om aldaer te handelen inde saecke van Peys/ volgens de Macht eñ Authoriteyt/by ons (aen U.L. daer over ghegheven.

ALso ghylieden weetet / Dat de plaetse ende Stadt vanden Haghe in Hollandt is vercosen eñ ghedestineert tot dese vergaderinghe/welck ter eeren eñ glorie Gods gheschiede / eñ ghy U. L. op de reyse daer toe moet begeven/om aldaer te wesen op den bestemden tijt /om de saecke wel te beleyden eñ te verrichten / naer de gelijckformicheyt van uwe instructie / ende ghelijck ghylieden wetet den wille ende intentie te wesen vanden Coninck onsen Heer eñ broeder/als oock vanden onsen.

Ende also ghy daer de Gedeputeerde Gesanten vande Coningen van Vranckrijck / Enghelandt ende Dennemercken vinden sult/so ghy cont ghewaer worden dat haerlieder intentie ende voornemen sy haer daer by te voeghen / eñ in dese handelinghe teghenwoordich te zijn/ ghy moet u soetelick eñ eerlick excuseren eñ ontschuldigen/ om haer daer uyt te sluyten / Doch met sulcke hoffsche eñ soete termen/ op dat sy haer niet en onstellen / noch misdaen achten / veel min gewaer worden datmen eenich misvertrouwen van henlieden hebbe. Ter contrarie/mocht seggen tot de Gedeputeerde vande Staten der vereenichde Provintien/ Dat ghyt niet quaet noch vremt en vindet dat sy de saecke vande handelinghe/ met henliedẽ communiceren eñ hun met haren wijsen raedt eñ goet Advys daer in behelpen /eñ dat het u. L. ernstelick bevolen is van gelijcken te doen/ om dat wy de voorsz. Heerẽ Coningen houdẽ voor onse goede vereenichde vrienden eñ geaffectioneerde/tot de welvaert van onsen staet/ ende begeerich tot de ghemeyne ruste.

Ende also ghy versekert zijt / in dese saecke/dat de voorsz. Staten sullẽ aen henliedẽ communiceren eñ openbarẽ / al het ghene datter sal passeren eñ gehandelt werdẽ/eñ dat haer niets daer van sal verborgẽ blijvẽ / Also moet het wesẽ dat ghy verthoont het selve vertrouwen op hẽliedẽ te hebben/ eñ by sonderlick met den President Jeannin/met den welckẽ ghy sult gemeynschap maecken soo veel als moghelick is / eñ aen hem te verstaen geven/ de goede opinie eñ vertrouwen die wy van hem hebbẽ/eñ dat wy vastelick gelooven/dat boven de bevelẽ die hy van zijnen Coninck heeft/ hy oock niet te min (so veel hem mogelick is) syne vlijticheyt daer toe sal

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1535

aenwenden/dat/of eenighe verschillen in desen tractaet ende handelinghe mochte comen/om de selue te modereren / eñ partijen te beweghen tot het ghene aldergerechtichst eñ rechtveerdelijcxt sal bevonden werden/eñ sult oock met de ghedeputeerde van Englant den selven middel gebruncken: voorts in wat gemeyne redenen ghy wijders vallẽ mocht/wy u vertrouwen in desen aensien dat ghy uwe sake wijslick ende discretelick beleyden sult ende aen henlieden openbaren / tgene ghy sult weten dat haer niet en is verborgen / van d'ander zijde achterwaerts houden al dat ghylieden sult oordeelen secreet te moeten blijven.

Nu comende tot de substantie van dese hãdelinge/ghy sult bedenckẽ/dat het poinct vãde Religie (voor de welcke den Coninck onsen voorsz. Heere eñ broeder/ende wylieden bysonder sorghe draghen meer als yemant anders) sal het eerste ende principale poinct wesen om in dese handelinghe voorghestelt te werden.

Eñ ten desen aensien/sult ghylieden pretenderen de vrije openbare exercitie eñ oeffeninge van onse heylighe(Roomsche)religie/eñ dat de Catholijckẽ/in alle versekerthz. mogen leven/sonder datmen de selve mach ondersoeckẽ/belastẽ/ofte rouwelick oft strengelick hãdelẽ/meer als andere.

Ende alsoo apparentelick de gene van d'ander sijde hun hier teghens mogelicken sullen stellen/sult haer voor ooghen houden/tgene wy haer so ghewillichlick eñ liberalick hebben geaccordeert/dat alle de weirelt oordeelen sal/ons so schadelick te wesen/dat sy daerom geen reden en hebben ons sulcx te weygerẽ/tgene haer veel meer tot nutticheyt als tot achterdeel verstrecken sal/ende dat ons daer toe niet anders en beweecht dan de liefde dat wy hebben tot de eere Godes/ende niet anders en soecken dan onse conscientie te ontlasten/ende niet om eenich particulier proffijt.

Eñ dat sy wijs eñ voorsichtich ghenoech zijn/eñ wel bedencken connen dat het sal strecken tot welvaert eñ ruste van haren staet / daerom dat sy daer door (in hare landen)een oneyntlick ghetal van volck/ menagien eñ huysgesinnen behouden sullen/so sy aldaer in versekerthz mogen woonen eñ God dienen/die andersins souden vertrecken / eñ tot ons comen/ ende deur dien middel onse Stedẽ/Volckeren eñ Gemeynten sullen toenemen/ eñ de hunne verminderẽ/dewyle inde grootheyt eñ menichte vant volck/ het goet geluck eñ prosperiteyt van eenigen staet eñ Republicque bestaet.

Eñ oft sy v. L. hier in wilden tegen worpẽ om u daer van te diverteren/ en seggen dat het selve haer alhier in onse landen behoorden toeghelaten eñ gheaccordeert te werden: Ghy sult haer daer op antwoorden/ dat tusschen d'een en d'ander veel te segghen valt(te weten dat het ghene sy daer

in op

in op ons begeeren /is een nieuwe saecke oft religie / eñ ons van tghene dat ons was/heeftmen daer van berooft/Dat oock de Catholijcken/zijn hare broeders /haer Ouders/haer vrienden/ende haer Vaderlanders oft Lantslieden/eñ dat het een seer wreede saecke soude wesen/datmen hun sodanigen vertroostinge/verlichtinge / eñ verquickinge soude weygheren.

Eñ hier op sult ghy bysonder aenhouden/so veel als u na menschelicke middelen mogelick is/ eñ om tselve noch meer te voorderen sult u addresserē aenden President Jeannin/hem verthoonende dat dit poinct(van Religie) niet min den Coninck zijnen Meester/als onslieden noodich eñ aen gelegen is/so wel als Roomen/eñ alle Catholicke Princen/eñ den voorsz Heer Coninck selver/soude ons daer in beschuldighen / so wy het andersins dedē/ooc de voorseyde Catholicke Princen/eñ den Paus selver soude hem over hem beclagen/so het contrarie van dien daer af quame / om dat sylieden weten dat het selve genoechsaem in sijne handen staet te wege te brenghen/ende dat ooc de voorsz. Staten hem(ter liefde)dat niet en sullen weygheren / soo sy hem sien de saecke vierichlick by der hant te nemen ende beneerstigen.

Eñ in allen gevalle/so ghy bevint dat sy sullen geordineert hebben/ om dese oeffeninge van religie te modereren/eñ te bepalen/sult tijt nemen om ons daer van te verwittighen/voor al/eer yets daer van te besluyten/ten eynde wy ons daer op hebben te beraden/eñ onsen wille (daer van)aen v. L. te bevelen : ende vergetet oock niet den brieff vanden Bisschop van Antwerpen / om u daer in te dienen van tgene u noodich is.

Belangende de saecke vā vrijheyt/dewyle ghy wetet wat wy haer daer in geaccordeert hebben/en zijt geensins beschroemt om de selve tot haerder begeirte te stellen/ende te clausuleren sonder daer tegens yets te doen oft te seggen/dat haer mochte oorsake geven ende in opinie stellen/dat wy haer sochten ende wilden onse gegheven verclaringe (van vrijheyt) wederroepen/maer dat wy verstaen de selve in alle poincten te volbrengen.

Consenterende henlieden de Trafficq eñ handel van Spaignen/die ghy mocht maken inde selve forme als de Francoysen / eñ d'Enghelsche hebben/maer dat sy sullen volcomentlick ende absolut affstaen ende versaeckē den handel vande Oost ende West Jndien/ende (boven dien) sullen hun verbinden te straffen de ghene die haer sullen verstouten de voyagie (des selfs) aen te nemen / als verbrekers vanden Vrede / ende vyanden vande ghemeene ruste / tsy wat persoonen/ oft door wien sy de voorsz. voyagie willen doen/tsy oft waren gheassocieerde van andere / oft andere Natien onder welck coleur oft pretext dat het soude moghen wesen.

Tracterende

Tracterende vandē handel van Spaignien/salmen oock moeten tracteren vanden handel alhier: eñ oft gheviel (ghelijck het schijnbaer is) dat sijt al tot haren voordeele wilden bespreken/God geve hoet vallen mach/ soo moeten sy geven vrye passagie over al ende sonder yet te betalen / van Schepen ofte Schuyten die den rechten wech tot ons willen comen van wat quartierē dat het sy/ als ooc vande gene die van onslieden op andere plaetsen ende quartieren begeeren te gaen: eñ sullen in allen ghevalle niet meer als de oude Rechten ende Costumen moghen eysschen/ soo veel alsmen voor den tijt der oorloghe heeft betaelt / sonder eenighe Convoyen oft Licentien te pretenderen/die van d'een ende d'ander partye behoorden geweyrt ende afgheschaft te worden.

Tracterende van onsen Coophandel alhier / sult ghedencken haer voor oogen te houden/datmen moet beraetslaghen om de selve op eenen voet te stellen volghens de privilegien die men sal gheven aen de Engelsche Natie/ om van d'een ende d'ander sijde daer in te vereenighen / Dat anderssins d'een partye daer by niet en werde gheinteresseert/oft moghelick ten laetsten beyde.

Belanghende de goederen van weder syden/salmen die moeten tracterē/ ende voorderen te doordringen/so zijt verstaen ende soo sy daer toe ghenegen zijn/dat de restitutie/ ofte wedergevinghe van dien sal ghedaen werden aen de particuliere van elcke partye / om die wederom in gebruycke te hebben/vanden dach dat de handelinghe sal ghesloten zijn/sonder yets op de voorleden vruchten oft inne comsten te pretenderen / so die selve nu ter tijt niet en zijn verpant noch verbonden / eñ sonder daer in te begrijpen/de goederē die door middel van Justitie zijn veralieneert/voor schult ofte betalinghe vanden proprietaris / noch van gelijcken / die door medelijden zijn wech gegeven:soo ghy bevint dat sylieden daer toe genegen zijn/ende dat die van onse partye daer by niet en zijn gheinterresseert ofte beschadicht / eñ oft wel haer de voorseyde proprietarisen beclaechden dat hunne voorsz. goederen vercocht waren/tot vilen ende geringen prijse/ ofte sy de selve niet en souden moghen wedernemen / midts betalende den coopers den prijs ende de nuttelicke ende nootelicke verbeteringhe.

Van daer sult comen op de Kerck ende Geestelicke goederen / daer in oochschijnelick de meeste swaricheyt vallen sal/ in welcke ghy altijt moet ghebruycken/ ende verwecken den voorsz. Jeanin / ghelijck als in het poinct vande Religie/ende ten minsten moet ghy vercrijghen restitutie ende volcomen ghebruyck (voor de Prelaeten/ende andere Gheestelicke persoonen alhier) vande goederen die sy al daer hebben/ende een deel daer

van

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1535

van voor de opvoeding ende onderhout/ vande Priesters ende Religieusen/aldaer tot dienst vande Catholijcken / ende tot de oeffeninge van onse Religie/ghelijck wy de selve voornemen / ende verhopen.

Daer na sult comen / op tghene dat ons int bysonder aengaet/ten eersten sult ghy haer vraghen wat erkentenis eñ vergheldinghe sy aen ons willen doen in plaetse voor de behulpselen/ (van middelen) eñ onderstant/ die wy by dese onse renunciatie(der landen) verliesen: ende somen daer in niet en can verkrijghen/ten minsten behooren sy ons toe te laten het ghebruyck van onse goederen / bestaende in renten ende bysonder Heerlijckheden ende gronden van Landen / dat het niet redelick en ware dat wy souden zijn van verachter conditie als den minsten van hare of van onse subjecten ende onderdanen/ aen de welck men het gebruyck haerder goederen sal toelaten voor den toecomenden tijt.

Van ghelijcken oock de Tollen eñ andere Domeynen uyt redenen als voren/eñ om dieswil dat sy de Souverayniteyt niet aen en gaen / gelijck wy die by verscheyden particuliere / sien heffen eñ daer in succederen als in patrimonie van haere voorsaten: ende by aldien oft sy niet en wilden ons de selve toelaten in hare Landen / eñ onder haer jurisdictie het ware redelick in recompensie van dien / dat sy ons daer voren gaven een jaerlicxsche somme van penninghen/inde welcke nochtans geen Souverayniteyt en sal erkent werden.

Daer naer salmen moeten handelen vande Limiten/ om de scheydinghe van t'ghene dat wy houden / met het ghene dat wy aen haer afstaen/ende het en soude niet weynich zijn/dat wy mochten hebben / t'ghene dat ons de nature ghescheyden heeft / ghelijck de kusten van Vlaenderen / Brabant en Gelderlant / den Rhijn eñ de Whale/ende op de wijse / laten ons Vlaenderen suyver/ eñ dat sy accorderen Berghen op den Soom/ Geertruydenberch/Breda/Heusden/Grave ende Nimmeghen / eñ wy-lieden daerenteghen aen haer de Forten op den Rhijn/ ende de steden van Lingen/Oldenseel/ende Grol.

Ende oft wel nu ter tijt de deelen in als niet en schijnẽ gelijck/ so mach men haer verthoonen dat wy den meestendeel aen haer quyteren / eñ dat het wel weerdich sy/ dat sy ons daer vooren yets vergheldén ende te goede comen/dat sy mochten nu ter tijdt af slaen van Geertrudenberch en Heusden/de welcke sy voorslaen ende altijt voor gheslagen hebben/te zijn Hollandt/ ende niet Brabant. Soo is groot verschil in die redene/ ten aensien van Bergen op den Soom/eñ Bredael/die aen bysondere Heeren toe behooren/aen de welcke sy die behoorden wederom te gevẽ. So daer

restituti-

restitutie van goederen van deen en dander syde gedaen werde / ende dat wy te vreden zijn dat sy beloven sullen / geene Garnisoenen daer in te leggen / maer de selve den Prince van Orangien ende den Marquis van Berghen vredelicken laten ghebruycken / als haer eyghen ende particuliere patrimonie / eñ van ghelijcken moet oock gedencken aen Lillo dat oock een bysonder Heerlickheyt is / eñ dat men de Schanse ofte Fortresse sal affwerpen / ende slecht maken / daer teghen sult toelaten de Forten eñ sterckten / die wy op de Riviere van Antwerpen houden / ooc af te doen / ende slecht te maken.

So sy ooc afslaen van die van Nimmeghen / ten minstẽ sult ghy volherden eñ u neersticheyt doen om de stadt Graue / met presentatie inde selve geen Garnisoenen te legghen / soo sy van ghelijcken doen willen met Nimmeghen.

Ten eynde ende om dit lichtelicken int werck te stellen / ghy mocht hen lieden aendienen / dat wy te vredẽ zijn de stadt Rhijnberck aen den Churvorst van Ceulẽ wederom te geven / en van daer ons selven berooven eñ verlaten de passagie vanden Rhijn / daer in ghy haer wel sult weten aen te feesteren / maer boven al dat ons Vlaenderen int geheel blijve / want daer aen ons meeste belang ghelegen is.

Also sult ghy oock handelen int stuck vande Munte om de selve te vereenighen ende wederom te brenghen op den selven voet als den onsen / andersins soude den Coophandel niet gedreven werden alst wel behoort / ende de tweedracht en soude niet connen verhindert werden.

Alle dese voorverclaerde poincten gearresteert ende gesloten / salt noodich zijn dat ghy seer soetelick in een ander materie tredet / ende presenteert haer met de alderlieffelicxte redenẽ die ghy mocht / als oft ghyt uyt u selven spraeckt (te wetẽ) dat so wy in ons lichaem eenich zijnde / machtich ende bestant genoech waren om dat selve te hanthaven / eñ te beschermen tegens al diet sullen willen beschadigen / maer ter contraris ontledet ende ghescheyden zijnde / ghelijck alst nu gheschieden soude / daer en is geen twijfel aen dat het also sal verswackt werdẽ / dat sy lieden niet machtich en zijn sonder ons / noch wy sonder hun / tegen te staen en te weyren de gene die ons souden willen bespringen / ende daerom dat wy en sy seer sorchvuldichlick behoorden te bedencken / op die middelen van onse welvarentheyt om ons niet in d'avonture te stellen naer den wille eñ eergiericheyt der gener die ons niet goets en gonnen / ende derhalven versoecke op henlieden dat sy toch haer ende onsen staet wel willen bedencken / ende na dat zijt sullen overlecht hebben / ghy sult hun voren stellen / wat sy

noodich

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1535

noodich souden oordeelen ten besten vant gemeyne Vaderlant.

Soo sy daer op neen segghen / ghy sult haer verclaren dat wy daerom niet en willen spreken noch yets pretenderen op de Souverayniteyt/ dewyl dat dat vast/ bepaelt ende gesloten is /daerom dat wy dat eenmael verlaten hebben/ eñ dat sy ons de brock ontswolgen hebben /hoe wel dat onse gedachten verre daer van zijn / maer so sy hun wel bedencken / mogelick dat zijt sullen goet vinden ons voor Beschermheer aen te nemen/ dewyle sy niemant beter tot haren voordeele nemen connen als ons: eñ op dit poinct / mocht u beraden met de gedeputeerde vanden Palsgrave, die wy verstaen aldaer te sullen wesen/ende mogelick met noch andere medegenooten van eenighe ander Princen/Churvorsten oft andere vanden Keyserrijcke om te besien oft sy u hier in tot u voornemen soudẽ willen behulpich zijn/ in twelcke ghy sult volherden ende voorderen/ om te vercrijghen ist moghelick/ in wat manieren dat het sy/ en sult in dien gevalle niet beschroomt wesen/ so dẽ naem (van Bescherm-heer) slechs mach vercreghen werden.

Ende soo sy hen hier toe niet en willen verstaen/ ten minsten datmen soecke een vaste vrientschap te maeckẽ/om vrient van vrient/ ende vyant van vyant te wesen/niet om d'een d'ander te beschadigẽ/ maer om te weyren/ ende d'een den anderen te helpen in saecken van eeniger vreemder inval ende afbreucke/ daer van wy inder waerheyt groot perijckel loopen/ so wy ons niet met een rechte/ vaste verbintenis te samen en vereenigen/ om d'een voor d'ander sorghe te draghen/ maer ghy moet dese snare so soetelick slaen/ dat de Fransche ende Enghelsche Ghesanten/ daer van ghewaerschout zijnde/ gheen suspitie hebben/ dat wy voornemen ofte inden wille hebben hun te hinderen: Maer ghy mocht haer wel soetelick waerschouwen dat ons partye meer versekertheyt sal zijn als de hare/ eñ dat den onderstant van Spaengien altijt veel vaster eñ solider zijn sal/ als den ghenen die sy elders mochten nemen.

Ende soo sy hun hier toe niet en wilden verstaen/ ten minsten dat wy beloven sullen d'een den anderen niet te beschadigẽ nochte misdoen/ noch eenighe hulpe ofte bystant aen volck van Oorloge noch Ammonitie der selver/noch ghelt/noch raet/noch daet/ ofte andersins te doen aenden genen die ons quaet willen/ met belofte de selve te straffen / als verbrekers van het openbaer verbondt ende beloftenisse/elck van syner zyde/die haer bevoorderen sullen te helpen ende te dienen/de vyanden van d'ander partye/ ende hier in moet ghy voor al aenhouden ende volherden.

Het poinct vande vremde garnisoenẽ eñ Krijchsvolck is claer genoech/ ende

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1535

ende alsoo oochschijnelick nu ter tijt de Francoysen ende Enghelsen sullen aenhouden ten eynde dat sy vertrecken/ soo moet ghy haer dat cort afsnijden/ ende hun bewijsen dat wy meerder reden hebben die te houden dan sylieden/dewijle sy haer oock laten dienen van Francoysen/Enghelsche/Schotten/ ende andere vreemde soldaten.

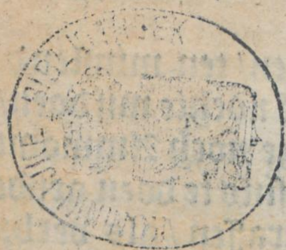
En verghetet niet de memorie die u ter handen ghestelt is/van wegen de Grave van Emden/om die te helpen ende bevoorderen in als dat ghy meucht.

Ghelijck ghy oock doen sult / inde saken de welcke de Ghedeputeerde vanden Hertoch van Cleef sullen openbaren/ eñ boven al dat wy niet en verliesen eenich recht dat ons mochte toecomen op eenige plaetsen vanden voorseydẽ Hertoge/t'sy door middel van wederroepinge oft andersins.

Van ghelijcken sult oock eenighe memorien ontfanghen van weghen den Cheurvorst van Ceulen/ om hem in zijnen staet te voorderen so veel alst moghelick is/ ende tselve sult oock doen van weghen andere Princen ende ghebueren/soo zijt op u versoecken.

Ende boven al en sult ghy niet feylen/ ons te verwittighen so dicwils alst moghelick wesen sal/vanden voortgangh van uwe handelinge/ ende van als dat daer in passeren sal/ om in die sake van dat werck sulcken ordre te gheven die wy noodich ende bequaem vinden sullen.

Gedaen tot Bruessel den 16. Januarij 1608. Geparapheert Rich. vt.
Ende gheteeckent C. Albert. A. Isabel.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1535

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1535